

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון א', 1 יח"ל, 011107

שים לב!

להלן פירוט החומר שממנו יחוברו שאלות המבחן וגם חומר שלא ייכלל במבחן.

השאלון יכלול טקסט מרכזי בהיקף של עד 750 מילים*, וכן טקסט נלווה (מסוג כתבה, איור, מודעה, תרשים, טבלה וכיו"ב).

פרק א – הבנה והבעה (50 נקודות)

ייכללו – שאלות (סגורות, פתוחות ומעורבות) על הטקסט המרכזי ועל הטקסט הנלווה. השאלות יהיו מהיבטים שונים: תוכן, מבנה ולשון. כמו כן יהיו שאלות הבודקות מיומנות של השוואה (באמצעות כתיבת פסקה, טבלה וכיו"ב). ייבדקו ממדי ההבנה האלה: איתור מידע ואחזורו, פרשנות והיסק, הערכה וביקורת. מטלת סיכום (רגיל או בורר) של המידע הכלול בטקסט.

לא ייכללו – אמצעים רטוריים. מטלת כתיבה רחבה (בזיקה לטקסט או שלא בזיקה לטקסט).

פרק ב – אוצר המילים והמשמעים; שם המספר (26 נקודות)

ייכללו – אוצר המילים והמשמעים:
* פירושי מילים וצירופים, קולוקציות, יחסי היכללות, נרדפות וניגודיות, רובדי לשון, משלבים, שדה סמנטי, פוליסמיה והומונימיה.
* ניתוח של ערכים ממילון אבן-שושן [המהדורה החדשה, 2003] וממילון רב-מילים והשוואה ביניהם.
– שם המספר.

לא ייכללו – יחסי מילים ומשמעים אחרים מאלה שצוינו לעיל.
– בתחום שם המספר לא ייכללו: שברים פשוטים, מספרים מעורבים, מספרים שיש בהם נקודה עשרונית.
– אותיות השימוש.
– מילות היחס.

פרק ג – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה על הנבחן לבחור בשאלות מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות או משניהם.

תחביר

ייכללו – סוגי המשפטים: פשוט (פועלי), מורכב, איחוי (מאוחד).
– עיקרי המשפט: נושא, נשוא, משלים שם (לוואי), משלימי פועל (לא תידרש הבחנה בין משלימי הפועל השונים).
– קשרים לוגיים.
– צירופי סמיכות (יידוע וריבוי); הבחנה בין צירוף סמיכות ובין שם ותוארו.
– תקינות – התאם.

לא ייכללו – משפט שמני.
– תקינות – פיסוק.
– דיבור ישיר ודיבור עקיף.
– סדר מילים.

* במועד זה, כדי להקל על תלמידים לקויי למידה, הוגדל הגופן והורחבו השוליים, לכן הטקסט ישתרע על פני כשלושה עמודים, אולם היקפו לא השתנה.

מערכת הצורות*

- ייכללו** – זיהוי שורש בפעלים ובשמות.
 – שמות פעולה.
 – ניתוח ונטייה של פעלים.
 – ניתוח ומיון של שמות לפי דרכי תצורה (שורש ומשקל, בסיס וצורן סופי, הלחם בסיסים).
 – שאילה מלעז.
 – משמעויות של צורני גזירה בשם.
 – חלקי דיבר, שימושי הבינוני.
- לא ייכללו** – גזרת חפיי"צ.
 – תקינות בצורות הפועל.
 – צורני נטייה בשם.
 – משמעויות של משקלים.
 – משמעויות של בניינים.

הערה: השאלות בפרקים ב-ג יהיו במידת האפשר בהקשר של הטקסט.

* השורשים יהיו מגזרת השלמים (כולל שורשים מרובעים) ומגזרת חסרי פ"נ בלבד;
 עם זאת כל צורה מהגזרות האחרות (פועל או שם) הנוטה על דרך השלמים עשויה להיכלל במבחן
 (כמו כּוֹן, יְסַלֵּל).